

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a členov senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Ľuboša Szihetiho v právnej veci navrhovateľa: **J. K. D.**, zastúpený opatrovníčkou *R. M.*, a právnu zástupkyňou *Mgr. M. Š.*, proti odporcovi: **MÚ MV SR**, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu č. MU-6250/PO-Ž/2003 zo dňa 24. augusta 2006, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Saz 101/2006-74 zo dňa 24. októbra 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Saz 101/2006-74 zo dňa 24. októbra 2007 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom č.k. 9 Saz 101/2006-74 zo dňa 24. októbra 2007 potvrdil rozhodnutie odporcu č. MU-6250/PO-Ž/2003 zo dňa 24. augusta 2006, ktorým odporca podľa ustanovenia § 13 ods. 3 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia odporcu (ďalej len zákon o azyle) navrhovateľovi neudelil azyl na území Slovenskej republiky a súčasne rozhodol, že sa na navrhovateľa nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia podľa ustanovenia § 47 zákona o azyle; krajský súd nepriznal navrhovateľovi právo na náhradu trov konania. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že rozhodnutie odporcu považuje za súladné so zákonom. Odporca navrhovateľa opakovane vypočul a jeho výpovede správne vyhodnotil. Doplnil dokazovanie správami o krajine pôvodu navrhovateľa. Krajský súd považoval námietku navrhovateľa o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odporcu

za účelovú. K otázke neudelenia azylu súd prvého stupňa poukázal na ustanovenie § 8 zákona o azyle, v ktorom sú striktne uvedené podmienky na udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Obavy navrhovateľa o jeho život (z toho dôvodu, že po smrti predchádzajúceho kráľa bol za nového kráľa vybraný navrhovateľ a ako kresťan odmietol vykonať rituál zabitia mladého dievčaťa a tehotnej ženy) nie je možné vylúčiť, pretože ide o subjektívne pocity navrhovateľa. Navrhovateľ nikdy neuviedol, žeby v súvislosti s jeho príbehom bol niekým prenasledovaný, žeby mu bolo vyhrázané smrťou alebo iným fyzickým napadnutím. Z dostupných správ o krajine pôvodu Ghana nevyplýva, žeby pri intronizácii kmeňových kráľov dochádzalo k rituálnym vraždám. Navrhovateľ nepreukázal skutočnosť, žeby práve on bol vybraný za nového kmeňového kráľa.

Podľa názoru krajského súdu u navrhovateľa nenastala žiadna skutočnosť, ktorú by bolo možné zaradiť pod pojem prenasledovanie v zmysle ustanovenia § 2 písm. o) zákona o azyle. U navrhovateľa nemožno hovoriť ani o prenasledovaní pre príslušnosť k určitej sociálnej skupine, pretože táto príslušnosť je daná už narodením jedinca. U navrhovateľa nebola táto príslušnosť daná narodením, nakoľko pri narodení nebol určený za kráľovského nástupcu; prenasledovanie nevyplýva z toho, že bol jedným z kandidátov na trón, ale z toho, že intronizáciu odmietol. Krajský súd poukázal na možnosť vnútorného presídlenia v rámci krajiny pôvodu; ghanská ústava zaručuje slobodu pohybu a po celej krajine pôsobia bezpečnostné zložky. Keďže navrhovateľ nevyužil možnosť vnútorného presídlenia a nepožiadal o ochranu štátne orgány v Ghane, nemohol mu byť udelený azyl na území Slovenskej republiky.

Pri negatívnej aplikácii ustanovenia § 47 zákona o azyle krajský súd poukázal na nariadenie Vlády Slovenskej republiky č. 716/2002 Z.z., podľa ktorého sa Ghana považuje za bezpečnú krajinu pôvodu.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ, prostredníctvom svojej právnej zástupkyne, v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutie odporcu zrušiť a vec vrátiť odporcovi na ďalšie konanie. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 11 Saz 8/2004-34 zo dňa 31. mája 2004, ktorým bolo zrušené rozhodnutie odporcu č. MU-6250/PO-Ž/2003 zo dňa 28. novembra 2003 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Podľa tohto rozsudku sa mal odporca v ďalšom konaní zamerať na existenciu kmeňového kráľovstva A.-F., spôsob intronizácie kráľa vrátane rituálov, ktoré predchádzajú samotnej intronizácii; zistenie, či intronizácia kráľa kmeňa A.-F. je skutočne spojená s jeho voľbou a s rituálnymi vraždami, ktoré má vykonávať na kráľovský trón nastupujúci zvolený kráľ a následky odmietnutia intronizácie zvoleného kráľa. Podľa názoru navrhovateľa sa odporca týmto právnym názorom krajského súdu vo svojom rozhodnutí neriadil. Aj keď odporca mal k dispozícii materiály o Ghane, o kmene A.-F. ako aj rituáloch, nie je však zrejmé, ako odporca vyhodnotil dôvody uvádzané navrhovateľom. Neudelenie azylu navrhovateľovi odôvodnil tým, že Ghana patrí do zoznamu bezpečných krajín pôvodu, kde sa dodržiavajú základné ľudské práva. Navrhovateľ opustil svoju krajinu pôvodu z dôvodu, že sa cítil byť postihnutý použitím predovšetkým psychického násillia na jeho osobu, aby sa z neho stal nový

náčelník / kráľ a dané konanie považoval za prenasledovanie, ktoré na ňom páchal neštátny agent, t.j. členovia jeho kmeňa. Aj keď odporca a súd prvého stupňa sú toho názoru, že mal využiť možnosť vnútorného presídlenia v rámci Ghany, navrhovateľ poukazuje na informácie, podľa ktorých sa veľmi silná pozícia inštitútu vládcu odráža vo fakte, že parlament nemá právomoc prijať zákon, ktorý by udeľoval nejakej osobe alebo orgánu právomoc zasahovať do inštitútu vládcu. Poukázal na štvrtú hlavu ghanskej ústavy, podľa ktorej sa ghanské právo skladá z ústavy, právnych predpisov prijatých parlamentom, nariadení, predpisov a smerníc prijatých orgánom alebo osobou, ktorá je na to oprávnená, z existujúceho práva a zvykového práva. Zvykové právo sa na území Ghany stále uplatňuje. Navrhovateľ je toho názoru, že na území Ghany by mu hrozilo nebezpečenstvo a jeho život alebo sloboda by v dôsledku toho boli ohrozené, keďže štát mu nie je schopný poskytnúť pomoc, pretože moc kmeňa má v živote vyšší význam ako legislatívne opatrenia štátu.

Odporca vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť. Uviedol, že informácie prezentované navrhovateľom pochádzajú z verejných aj neverejných zdrojov, ktoré boli rešeršované, vyhodnocované a upravované. V týchto prípadoch sa nedajú vylúčiť opakujúce sa, neúplné alebo nekorektné údaje. Odporca sa nestotožnil s tvrdením navrhovateľa, že navrhovateľ spĺňa podmienky na udelenie azylu podľa ustanovenia § 8 zákona o azyle. Odporca poukázal na nariadenie Vlády SR č. 716/2002 Z.z., podľa ktorého sa Ghanská republika považuje za bezpečnú krajinu pôvodu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu (§ 212 Občianskeho súdneho poriadku) ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť. Rozhodol na odvolacom pojednávaní dňa 17. apríla 2008 rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil (§ 214 ods. 1, § 156 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle a subsidiárne v zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu. V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Navrhovateľ požiadal o udelenie azylu na území Slovenskej republiky dňa 1. novembra 2003 z politických dôvodov a obáv o svoj život v krajine pôvodu Ghanskej republiky, ktorý je ohrozený vnútropolitickým stavom v krajine pôvodu.

Uviedol, že sa mal stať kmeňovým kráľom v meste A.S., no tento post odmietol pre svoju kresťanskú vieru a rituály, ktoré mal ako nastávajúci kráľ vykonať - rituálnu vraždu dvanásťročného dievčaťa a tehotnej ženy. Ich krv by slúžila na vytvorenie jeho trónu a nadprirodzenej čiernej sily „juju“. Nový kráľ sa vždy volí; post sa dedí po materskej línii, pričom navrhovateľova matka má tri sestry. Sám navrhovateľ nepredpokladal, že bude zvolený za kráľa, pretože mal veľa bratrancov, ktorí mali záujem o post nového kráľa. Odmietnutie intronizácie viedlo k prenasledovaniu navrhovateľa zo strany príslušníkov jeho kmeňa. Jediným východiskom bol pre neho útek. Na útek dostal od jedného muža zlato, ktoré bolo neskôr (po jeho úteku) vyhlásené za ukradnuté a z krádeže obvinili práve navrhovateľa, navrhovateľova rodina oznámila túto skutočnosť polícii. Navrhovateľ sa v súvislosti s jeho prenasledovaním pre odmietnutie intronizácie na ghanskú políciu neobrátil, pretože by mu aj tak nepomohla a je viazaná zvykovým právom. V krajine pôvodu nebol väznený ani zatknutý. Pre tieto skutočnosti sa nechce vrátiť do krajiny pôvodu Ghany.

Správny orgán, za účelom zistenia skutkového stavu veci, získal informácie z pluralitných zdrojov, ktoré sa týkali tak všeobecných informácií o krajine pôvodu ako aj vzťahu medzi legislatívou a zvykovým právom, kmeňových rituáloch, kmeňoch A.-F. a na základe týchto informácií vyhodnotil skutkový stav, na ktorý aplikoval príslušné ustanovenia zákona o azyle. Krajský súd v Bratislave doplnil dokazovanie k otázke prenasledovania z náboženských dôvodov a ku kmeňovým rituálom (pramene z Ministerstva vnútra Veľkej Británie, rakúskeho ACCORD, týždenníka Moment, Amnesty International, Trnavskej univerzity, Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Rádia Vatikán, servera ihned.cz). Ústava Ghanskej republiky zaručuje slobodu vierovyznania, miestni náčelníci majú právomoci na miestnej úrovni, napríklad v prípade sporov o pôdu a rozvodov; kmeňové zvyky sú prípustné len do tej miery, ktorá nenarušuje základné ľudské práva, rituály a zvyky, ktoré ponížujú ľudí, spôsobujú im fyzické alebo psychické ujmy, sú zakázané (čl. 26 ods. 2 Ústavy Ghanskej republiky).

V otázke azylu je potrebné primárne skúmať možnosť a podmienky vnútorného presídlenia v krajine pôvodu. Zo zistení v predmetnej právnej veci vyplýva, že navrhovateľ môže v krajine svojho pôvodu využiť možnosť vnútorného presídlenia, ktorá nie je zo strany štátnych orgánov obmedzovaná. Otázkou dodržiavania ľudských práv sa v Ghane zaoberá Komisia pre ľudské práva a správne súdnictvo, ktorá bola zriadená ústavou a nepodlieha vládnej kontrole ani kontrole žiadnej inej osoby a je garantom dodržiavania ľudských práv a základných slobôd v Ghane.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že nemôže zostať bez povšimnutia nariadenie Vlády Slovenskej republiky č. 716/2002 Z.z., ktorým sa vydáva zoznam bezpečných tretích krajín a bezpečných krajín pôvodu v znení neskorších predpisov (ďalej len nariadenie Vlády SR č. 716/2002 Z.z.), ktoré v ustanovení § 2 taxatívne vymenúva bezpečné krajiny pôvodu, medzi ktoré patrí aj Ghanská republika. Týmto nariadením vlády bola prebratá Smernica Rady

2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca (publikovaná v Úradnom vestníku Európskej únie pod číslom L 326, 13. decembra 2005, strana 13). Preto odporca aj súd prvého stupňa pri negatívnej aplikácii ustanovenia § 47 zákona o azyle (zákaz vyhostenia alebo vrátenia) správne postupovali, keď vychádzali z nariadenia Vlády SR č. 716/2002 Z.z. Navyše, podľa Správy Ministerstva vnútra Veľkej Británie o krajine pôvodu Ghana (september 2005) nie je s neúspešnými žiadateľmi o azyl po návrate do Ghany zle zaobchádzané, nie sú podrobení mučeniu, krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu. Ústava Ghanskej republiky zaručuje svojim občanom slobodu pohybu po krajine, slobodu vycestovať a vrátiť sa späť do krajiny.

Na základe uvedených skutočností dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že Krajský súd v Bratislave náležite zistil skutkový stav a správne aplikoval príslušné ustanovenia zákona o azyle. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Saz 101/2006-74 zo dňa 24. októbra 2007 ako vecne správny potvrdil (§ 219 Občianskeho súdneho poriadku).

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol v zmysle ustanovení § 224 ods. 1 v spojení s § 250k Občianskeho súdneho poriadku, keď neúspešnému navrhovateľovi ich nepriznal a odporcovi v tomto konaní náhrada trov konania neprináleží.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 17. apríla 2008

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová